

váš list č. / zo dňa 20.03.2018

číslo konania: KPUKE-2018/6716-3/30884/GD,DU

vybavuje / kontakt: Ing. D. Gdovinová Tomášová / 058/2451122, podatelna.ke@pamiatky.gov.sk
Košice, 19.04.2018

Krajský pamiatkový úrad Košice (ďalej len „dotknutý orgán“), uplatňujúci záujmy, chránené osobitnými predpismi podľa § 11 odseku 2 písmena d) zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len „pamiatkový zákon“), ktorý je vecne príslušným dotknutým orgánom a podľa § 9 odseku 5 pamiatkového zákona je miestne príslušným dotknutým orgánom na úseku ochrany pamiatkového fondu, na žiadosť vlastníka objektu: Rímskokatolícka cirkev, Biskupstvo Rožňava, Námestie baníkov č.20, 04801 Rožňava, podanej dňa 20.03.2018 na dotknutý orgán o súhlas k prípravnej dokumentácii „Architektonicko – historický výskum Kalvária Rožňava“ nehnuteľnej národnej kultúrnej pamiatky **Kalvária, Rožňava**, evidovanej v Ústrednom zozname pamiatkového fondu ako „Kalvária“ pod číslom 10129/1-7 (ďalej len „kultúrna pamiatka“), pamiatkových objektov **Kaplanka**, evidovanej v Ústrednom zozname pamiatkového fondu ako „Kostol Sedembolestnej Panny Márie“ pod číslom 10129/7 a **Kaplanka kalvárska**, evidovanej v Ústrednom zozname pamiatkového fondu ako „Kaplanka Božieho hrobu“ pod číslom 10129/6 a zvonica s murovanou ohradou (v štádiu zmeny zápisu), list vlastníctva číslo 3118, parcelné číslo 567/5 a 567/3, katastrálne územie: Rožňava, nachádzajúcej sa na území ochranného Pásma Pamiatkovej zóny Rožňava, na základe súčasného stupňa poznania kultúrno-historických hodnôt vydáva podľa § 32 odseku 10 pamiatkového zákona toto

záväzné stanovisko,

ktorým **súhlasí** s prípravou dokumentáciou „Architektonicko – historický výskum Kalvária Rožňava“ kultúrnej pamiatky Kalvária, Rožňava, v rozsahu:

• Základné údaje o národnej kultúrnej pamiatke	3
• Údaje o zadaní, metóde, spracovaní a organizácii pamiatkového výskumu	4
• Zameranie	5
• Opis národnej kultúrnej pamiatky a jej technického stavu	7
• Inventarizačný súpis hodnotných detailov a prvkov	14
• Inventarizačný súpis sond a nálezových situácií	34
• Analýza prameňov a literatúry	40
• Analýza vývoja národnej kultúrnej pamiatky	41
• Vyhodnotenie výskumu kultúrnej pamiatky	46
• Špecifikácia pamiatkových hodnôt kultúrnej pamiatky	47
• Návrh ochrany, obnovy a prezentácie národnej kultúrnej pamiatky	48
• Požiadavky na vykonanie ďalších špecializovaných výskumov	51
• Použitá literatúra a pramene	51

Prílohy:

- Fotografická príloha súčasného stavu pamiatky

- Fotodokumentácia sond a nálezových situácií
- Historické dokumenty
- Vyhodnotenie výskumu a návrh na obnovu v grafickej podobe
- Osvedčenie o odbornej spôsobilosti
- Katastrálna mapa
- Rozhodnutie KPÚ

vypracovanou: autormi výskumu Mgr. Michaelou Haviarovou, PhD. a Mgr. art. Tomášom Haviarom, v októbri 2017.

Súhlasné stanovisko k predloženej prípravnej dokumentácii: pamiatkovému architektonicko-historickému výskumu kultúrnej pamiatky **Kalvária, Rožňava** ako k podkladu pre spracovanie projektovej dokumentácie obnovy dotknutý orgán podmieňuje dodržaním týchto **požiadaviek**:

1. Vlastník zabezpečí, aby boli výsledky zistení predloženého pamiatkového architektonicko-historického výskumu zapracované v plnom rozsahu do projektovej dokumentácie plánovanej komplexnej obnovy objektov so zreteľom na zachovanie a obnovu jeho pamiatkových hodnôt. Rozsah zachovania pamiatkových hodnôt je podrobne definovaný v predmetnom výskume a možnosť úprav či zmien je charakterizovaná v **návrhu na obnovu** v predmetnom výskume.
2. Súbežne s architektonicko-historickým výskumom bol vykonaný aj reštaurátorský výskum omietok a detailov, určených architektonicko-historickým výskumom (Mgr. art. Peter Koreň) s následným návrhom na reštaurovanie, ku ktorému správny orgán vydá osobitné rozhodnutie.
3. Cieľom obnovy predmetnej kultúrnej pamiatky je rešpektovanie všetkých historických etáp vývoja pamiatky, s prezentáciou najmä hodnotných stavebno-historických etáp – prvej etapy z času výstavby 1741- výstavba areálu, druhej etapy z 1798 – týkala sa úpravy zvonice, tretej etapy z 1841 – odkopanie kostola a spevnenie svahu oporným múrom, štvrtej etapy z 2. polovice 19. storočia – oprava Božieho hrobu, riešenie statiky zvonice, baroková výmaľba kostola, a piatej etapy z 1. polovice 20. storočia - neoklasicistická výmaľba kostola Júliusom Adamom, vznik drevenej empory, polozenie dlažby, spevnenie oporného múru.
4. Vzhľadom na zistenia architektonicko - historického výskumu ohľadne stupňa devastácie kultúrnej pamiatky, potreby rozsiahlych zemných úprav, určenia niveliet terénu, dlažieb a základových konštrukcií a potreby vykonania archeologického výskumu je vlastník povinný požiadať správny orgán o vydanie rozhodnutia k zámeru obnovy areálu v rozsahu všetkých zásahov do terénu.
5. Súčasťou projektovej dokumentácie obnovy bude aj *Projekt sanácie vlhkosti* všetkých objektov, *Statické posúdenie oporného múru a spôsob sanácie*, *Statické posúdenie zvonice*, doskúmanie krovu po jeho sprístupnení, výsledky archeologických zistení.
6. Vlastník predloží dotknutému orgánu v zmysle rozhodnutia správneho orgánu k zámeru obnovy národnej kultúrnej pamiatky KPUKE-2016/20788-4/81147/GD,DU zo dňa 21.11.2016, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 26.10.2016, **projektovú dokumentáciu obnovy**, v zmysle § 32 odseku 10 pamiatkového zákona, **do ktorej budú zahrnuté aj výsledky dotknutým orgánom v tomto záväznom stanovisku predpísaných prípravných a projektových dokumentácií**, resp. budú v projekte osobitne definované (v písomnej aj grafickej časti). V projekte budú farebne (podľa farieb, uvedených v návrhu obnovy – grafická časť) vyznačené prvky a časti, určené na umelecko-remeselnú obnovu (napr. okenné výplne - zelená) a reštaurovanie **podľa vypracovaného návrhu na reštaurovanie** (tmavozelená), hodnotné prvky, ktoré sú predmetom pamiatkovej ochrany, tiež budú farebne – žltou vyznačené časti konštrukcií (napr. zámurovky ník zvonice, okno v sakristii), určené na odstránenie, a osobitne aj dopĺňané nové konštrukcie (červená).

7. Vlastník je povinný krajskému pamiatkovému úradu podľa § 32 odseku 10 pamiatkového zákona predložiť prípravnú a projektovú dokumentáciu podľa odsekov 4, 7 až 9. Krajský pamiatkový úrad vydá osobitné záväzné stanovisko o každej prípravnej dokumentácii a každej projektovej dokumentácii obnovy a úpravy nehnuteľnosti v pamiatkovom území.
8. Každú prípravnú a každú projektovú dokumentáciu obnovy predložiť dotknutému orgánu na posúdenie, podľa § 32 odseku 10 pamiatkového zákona.
9. Projektovú dokumentáciu, ktorá bude spracovaná v súlade s návrhom obnovy predloženého architektonicko-historického výskumu, v štádiu rozpracovania vlastník prerokuje s dotknutým orgánom, podľa § 32 odseku 9 pamiatkového zákona.
10. Každú závažnú zmenu a zmenu oproti alebo nad rámec tohto záväzného stanoviska vlastník predloží dotknutému orgánu.

Záväzné stanovisko podľa § 44a pamiatkového zákona po uplynutí troch rokov odo dňa vydania stráca platnosť, ak v tejto lehote nebolo použité na účel, na ktorý je určené.

Dotknutý orgán odôvodňuje vydanie záväzného stanoviska takto:

Vlastník kultúrnej pamiatky: Rímskokatolícka cirkev, Biskupstvo Rožňava, Námestie baníkov č. 20, 04801 Rožňava, podal dňa 20.03.2018 na Krajský pamiatkový úrad Košice žiadosť o posúdenie prípravnej dokumentácie obnovy: pamiatkového architektonicko-historického výskumu „Architektonicko – historický výskum Kalvária Rožňava“ nehnuteľnej národnej kultúrnej pamiatky Kalvária, Rožňava, evidovanej v Ústrednom zozname pamiatkového fondu ako „Kalvária“ pod číslom 10129/1-7 (ďalej len „kultúrna pamiatka“), pamiatkových objektov Kaplnka, evidovanej v Ústrednom zozname pamiatkového fondu ako „Kostol Sedembolestnej Panny Márie“ pod číslom 10129/7, a Kaplnka kalvárska, evidovanej v Ústrednom zozname pamiatkového fondu ako „Kaplnka Božieho hrobu“ pod číslom 10129/6, a zvonica s murovanou ohradou (v štádiu zmeny zápisu), list vlastníctva číslo 3118, parcelné číslo 567/5 a 567/3, katastrálne územie: Rožňava, nachádzajúcej sa na území ochranného Pásma Pamiatkovej zóny Rožňava. Pamiatkový úrad SR v súčasnosti realizuje korekciu zápisu predmetnej NKP podľa reálneho stavu na areál s kostolom, ohradou, vstupnou zvonnicou a kaplnkou Božieho hrobu. Dotknutý orgán v súčasnosti využil ešte pôvodné číslovanie. Výskum bol spracovaný na základe rozhodnutia Krajského pamiatkového úradu Košice č. KPUKE-2016/20788-4/81147/GD,DU zo dňa 21.10.2016, právoplatného od 26.10.2016.

Predložená prípravná dokumentácia pozostáva zo sondážneho výskumu objektov a vyhodnotenia nálezových situácií. Ďalej dokumentácia pozostáva z inventarizácie obnovou dotknutých priestorov, hodnotných architektonických a remeselných prvkov, návrhu na obnovu a z archívneho výskumu, ktorý rozšíril poznanie o objekte a jeho stavebno-historického vývoja. Výskum navrhuje spôsob obnovy fasád, hodnotných interiérových a exteriérových prvkov, a pod., ktoré sú predmetom pamiatkovej ochrany.

Výskum identifikoval 6 stavebných etáp a odhalil doteraz nepoznané fakty o architektúre kalvárie i o niektorých jej detailoch. V prvej etape v roku 1741 postavili kalváriu ako areál s ohradou a vstupnou zvonnicou, kostolom, kaplnkou Božieho hrobu, kaplnkami zastavení krížovej cesty a vrcholovou plošinou Golgoty. K areálu viedli od mesta kaplnky, ktorých bolo spolu s kaplnkami v ohradenom areáli sedem. Žiadna z nich sa nezachovala. Kostol mal tmavočervené fasády, kombinované s ružovou a bielou, a bol čiastočne zapustený v teréne. Kaplnka Božieho hrobu bola postavená s lomenými oknami a vstupom na základe vzorov, šírených z tvaroslovia jeruzalemskej kaplnky. Zvonica bola dole priechodná, s dvojkřídlovou drevenou výplňou, po stranách boli niky, horné podlažie len drevené s jedným zvonom. V roku 1798 doplnili do zvonice dva zvony a niky v bočných múroch zamurovali. Tretia stavebná etapa prebehla v roku 1841, kedy kostol obkopali kvôli zavíhaniu. Fasády získali biely náter a interiér žltá-okrový náter bez výzdoby. V roku 1854 obnovili kaplnku Božieho hrobu a do 2. polovice 19. storočia sa datuje statické spevnenie zvonice, dekoratívna výmalba interiéru a výmena okien. V roku 1934 interiér vymaľoval rožňavský maliar Július Adam a výmalba sa zachovala dodnes. V 40. rokoch vytvorili dnešný betónový oporný múr

okolo kostola so schodiskom ku kaplnke Božieho hrobu. V rokoch 1987 - 89 prebehla výmena drevenej šindľovej krytiny za súčasnú plechovú.

Zároveň s pamiatkovým architektonicko-historického výskumom bol vykonaný aj reštaurátorský výskum s následným návrhom na reštaurovanie, ku ktorému správny orgán vydá osobitné rozhodnutie.

Na základe uvedených zistení dotknutý orgán konštatuje, že cieľom obnovy predmetnej kultúrnej pamiatky bude predovšetkým rešpektovanie všetkých vyššie vymenovaných historických vrstiev a ich prezentácia. Pre kvalitnú prípravu a realizáciu uvedenej obnovy kultúrnej pamiatky je nevyhnutné, aby vlastníik zabezpečil zapracovanie výsledkov zistení predloženého pamiatkového architektonicko-historického výskumu (aj reštaurátorského výskumu) v maximálnej miere do projektovej dokumentácie plánovanej komplexnej obnovy objektu so zreteľom na zachovanie a prezentáciu jeho pamiatkových hodnôt. Rozsah zachovania pamiatkových hodnôt je podrobne definovaný v predmetnom výskume a možnosť úprav či zmien je presne charakterizovaný v návrhu na obnovu v predmetnom výskume. Vzhľadom na zistenia architektonicko - historického výskumu ohľadne stupňa devastácie kultúrnej pamiatky, potreby rozsiahlych zemných úprav, určenia niveliet terénu, dlažieb a základových konštrukcií a potreby vykonania archeologického výskumu, dotknutý orgán uložil vlastníikovi povinnosť požiadať o vydanie rozhodnutia k zámeru obnovy areálu – v rozsahu nevyhnutných zásahov do terénu. Podkladom pre spracovanie projektovej dokumentácie na komplexnú obnovu kultúrnej pamiatky bude aj v tomto záväznom stanovisku predpísaná **prípravná dokumentácia** v rozsahu: Projekt sanácie vlhkosti všetkých objektov, Statické posúdenie oporného múru a spôsob sanácie, Statické posúdenie zvonice, doskúmanie krovu po jeho sprístupnení a výsledky archeologických zistení, ktorá môže byť aj súčasťou projektovej dokumentácie obnovy .

Pri spracovaní projektovej dokumentácie, ktorú vlastníik v rozpracovanosti prerokuje s dotknutým orgánom, je dôležité, aby v nej boli zahrnuté výsledky dotknutým orgánom predpísaných prípravných a projektových dokumentácií, resp., aby boli v projekte osobitne definované (v písomnej aj grafickej časti). Dôležité je, aby v projekte boli farebne vyznačené prvky a časti, určené na umelecko-remeselnú obnovu (napr. okenné výplne, dlažby, podlahy, mreže, omietky, štuky), a prvky, určené na reštaurovanie (vstupný portál, atď.) - hodnotné prvky, ktoré sú predmetom pamiatkovej ochrany. Rovnako dôležité je vyznačiť farebne, v zhode s pamiatkovým architektonicko-historickým výskumom časť grafická – návrh obnovy, časti murív na zachovanie (biela), prvky na zachovanie (modrá), prvky na odstránenie (žltá), možnosť upraviť (hnedá), nutnosť upraviť (oranžová), umelecko – remeselne obnoviť (zelená), reštaurovať (tmavá zelená), doplniť (červená).

Na základe uvedeného dotknutý orgán vydáva záväzné stanovisko, v ktorom súhlasí s predloženou prípravnou dokumentáciou obnovy: pamiatkovým architektonicko-historickým výskumom ako odborným podkladom, na základe ktorého bude spracovaná projektová dokumentácia obnovy kultúrnej pamiatky, podľa § 32 odseku 10 pamiatkového zákona.

Toto záväzné stanovisko neoprávňuje k zabezpečeniu stavebného povolenia alebo k splneniu ohlasovacej povinnosti podľa § 32 odseku 12 pamiatkového zákona na príslušnom stavebnom úrade, nakoľko dotknutý orgán požaduje k príprave prác na obnove predloženie prípravnej a projektovej dokumentácie v súlade s § 32 odseku 10 pamiatkového zákona.

Krajský pamiatkový úrad Košice
Hlavná č. 25
040 01 Košice
-1-

Ing. Kristína Markušová
riaditeľka
Krajský pamiatkový úrad Košice

Zasiela sa

1. Biskupstvo Rožňava, Námestie baníkov č. 20, 04801 Rožňava

Na vedomie

1. KPÚ Košice – do spisu

7
)

DOŠLO DŇA
04 -05- 2018
380/2018

+ 245